

Věčná

1474-1
Sazeček Václ.
Lukavec 40
p. Lovosice

STRÁŽ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník V. — Číslo 25

V Z a t c i dne 2. června 1950

Cena 3 Kčs

Mír uhájíme

Mírový hlas, který se loni na jaře ozval z Paříže a Prahy, kde zasedal první světový kongres obránců míru, měl být důraznou výstrahou americkým válečným štváčům a jejich západoevropským přísluhovačům. Tehdy se imperialisté však domnívali, že je to hlas volajícího na poušti, a že jej bude zcela snadné umlčet pomocí prodejného tisku, rozhlasu a filmu. Ale velmi se zmylili tito stratégové nové války, neboť hlas mírového kongresu nalezl silnou odezvu v tužbách a přáních širokých vrstev pracujících všech světadílů. Budovatelské úspěchy Sovětského svazu a zemí lidových demokracií v minulém roce, zvláště pak vítězství Lidové Číny a pokračující osvobozovací boj koloniálních národů, zřízení Německé demokratické republiky, jež zmařilo plány na ovládnutí celého Německa kapitalisty, ale v neposlední řadě i ztráta tajemství výroby atomové zbraně, zneklidnily, ba značně znervosněly atomové útočníky, neboť si uvědomili, že čas pracuje proti nim a že vyhlídky na vítězství imperialistů v nové válce jsou velmi riskantní.

Velikost tohoto rizika si uvědomili i tři zahraniční ministři USA, Anglie a Francie, kteří se nedávno sešli v Londýně, zvláště pak Acheson, když nutil vlády Atlantického paktu, aby dále zvyšovaly výdaje na zbrojení a co nejpečlivěji se připravovaly na válku. Po všech těch neúspěších, kterých utrpěli západní imperialisté během posledního roku, je neuvěřitelné, že dosud tento pro ně tak riskantní podnik nespustili se zřetele. Kdyby nebyli zaslepeni nenávistí k Sovětskému svazu a strachem před rostoucími silami socialismu, byli by museli představitelé kapitalistických států, kteří se sešli k poradám v Londýně, uznat, že prohráli t. zv. studenou válku a že jim nezbyvá než ustoupit, anebo se hnát ještě zuřivěji po nebezpečné cestě k vyvolání nové, krvavé války. Zřejmě zvolili druhou možnost. Základem této šílené politiky je skutečnost, že kapitalisté nechtějí uznat, že se většina světa vydala na cestu k socialismu. Přes to přese všechno by lidstvo mohlo žít

Národní fronta v aktivitě

Národní frontě dostává se v těchto dnech a týdnech velmi významné úlohy: stává se iniciativním činitelem při reorganizaci místních národních výborů, jež mají do konce června změnit u nás podstatně tvář místní samosprávy. Vládní nařízení z 28. února 1950, které se právě provádí, je zaměřeno k uvedení reorganizací, která nesmí být reorganizací jen povrchní a schematickou, ale velmi hlubokou a svědomitě provedenou. Nejde o nic méně než o to, že nové MNV se stávají nositeli svrchované státní moci na svém území. A zde právě národní frontě připadá veliký a čestný úkol. Akční výbory NF připraví a organizují celou reorganizaci. Zainteresují do této akce všechno občanstvo, jmenovitě na našich vesnicích; provedou kádrové posouzení dosavadních členů MNV a stejně tak navrhnou i nové členy těchto institucí; stejně tak iniciativně působí i do budoucnosti; jinými slovy řečeno: Národní fronta, která je politickým výrazem vůle všeho pracujícího lidu československého, ať patří ke kterékoliv politické straně či masové organizaci, jest povolána k tomu, aby položila základy nové, demokratické, lidové a socialistické místní samosprávy; aby činnost této samosprávy naštěle kontrolovala a byla stále pamětliva hlavní zásady, že MNV není úřad, ale každý MNV musí mít nejuzší spojení s lidem, naslouchat jeho hlasu a řídit se jeho vůlí.

Při reorganizaci MNV jde o skutečnou zásadu, aby lid si vládl sám a to od nejmenších složek lidosprávy — od vesnice. Převážná většina na-

šeho obyvatelstva žije na vesnici. Proto vesnice hraje tak velkou úlohu v našem společenském životě a proto na složení jejího vedení je kladen tak veliký důraz. Jestliže všechny MNV budou spolupracovat s lidem — pak idea lidovlády je vlastně uskutečněna. Je jen na MNV, jmenovitě na vesnicích, aby tato spolupráce byla živá, činná a trvalá, poctivá a důsledná. Na vesnici v nastávajícím období půjde hlavně o to, aby i naše zemědělství zvládlo dobře dané problémy a nastoupilo co nejrychleji cestu k vyšším výrobním formám, cestu k socialismu. A místním národním výborům, orgánům to státní moci na vesnici, případně při tom významná úloha. Nesmírně mnoho bude záležeti na tom, jak budou národní výbory složeny, jak cílevědomé a uvědomělé budou kádry jejich funkcionářů a jak dobře bude umět národní výbor napomáhat u rychlenému rozvoji nových výrobních forem na vesnici. Nejde při tom o nic menšího, nežli o to, vybudovat nový typ lidové demokratické orgánu, který nemá nic společného ani se starými vrchnostenskými úřady a jejich způsoby práce, ani s onou zdánlivou formou účasti na správě, která se nazývá samosprávou. Úkol Národní fronty pak spočívá v tom, aby nebyly prováděny při reorganizaci jen výměny funkcionářů za každou cenu, nýbrž v tom, aby bylo zajištěno splnění stanoveného plánu práce a to tak, že do čela obcí budou postaveni lidé iniciativní, aktivní a schopní, kteří dané úkoly dokonale zvládnou.

v míru, neboť jak několikrát prohlásil generalissimus J. V. Stalin, není důvodů, proč by obě soustavy nemohly spolupracovat.

Jestliže je mír dnes ohrožen, padá odpovědnost jen a jen na kapitalisty, kteří se bojí úspěchů socialismu a nechtějí spolupracovat se zeměmi, jejichž cílem je budování socialismu. Ačkoliv nebezpečí války je velké, úspěchy mírového tábora v uplynulém roce však nasvědčují tomu, že válka není nevyhnutelná, a že při

pevném odhodlání všech lidí dobrá vůle lze mír uhájit. O podpisové kampani pod stockholmskou výzvou obránců míru se dnes už váleční štváci jistě nedomnívají, že je to hlas volajícího na poušti, jako se snažili zlehčit před rokem mírový hlas pařížského a pražského kongresu obránců míru. Dnes za stamiliony podpisů pod mírovou resolucí proti atomovým útočnkům stojí stamiliony lidí, pevně odhodlaných za mír bojovat a mír také uhájit.

Kulturní spolupráce s SSSR

Po hlavním městě republiky Praze bylo v těchto dnech také hlavní město Slovenska Bratislava obohaceno o nový kulturní stánek: bylo tam otevřeno reprezentační knihkupectví sovětské literatury „Sovětská kniha“. Sovětská kniha stává se pro český a slovenský lid studnicí těch ideí, zásad a praktických zkušeností ze života národu SSSR, které jsou nám bezpodmínečně potřebné, abychom co nejsnáze překonávali těžkosti, stojící nám v cestě při budování socialismu. Není žádného úseku našeho politického, hospodářského a kulturního života, pro který bychom nenašli poučení z bohaté politické, vědecké i krásné literatury Sovětského svazu. Seznámit se s touto literaturou v originále musí být vysokou ctí a ctizádostí pro každého kulturního a pokrokového občana, který věří v lepší život v rodícím se socialistickém řádu.

Slavnostní projev při otevření knihkupectví „Sovětská kniha“ v Bratislavě pronesl předseda sboru pověřenců K. Bacilek. Kulturní spolupráce s SSSR je pro nás nezbytná, studium sovětské literatury nedocenitelné. Pro své budování socialismu musíme se důkladně vyzbrojit nejen znalostmi zákonů socialistické ekonomie, ale i zkušenostmi nabytými v SSSR. Sovětská kultura svou socialistickou náplní, sovětské umění svým realismem jsou vzorem i pro naše kulturní pracovníky a literáty. Jako v minulosti nebyl pro naše nejlepší spisovatele a básníky neznámý Puškin, Lermontov, Gogol, Čechov a Tolstoj, tak i naši mladí literáti se učí od sovětských klasiků a mistrů, jakými jsou Šolochov, Alexej Tolstoj a další významní ruští spisovatelé. Otvíráním sovětských knihkupectev je umožněno našemu lidu, aby čerpal z tohoto bohatého zřídla sovětské kultury. Je nesporné, že vliv sovětského kulturního života se již teď zrcadlí v naší tvorbě. Byla již napravena aspoň část nedostatků, které při kulturní tvorbě zanechala v našich národech zločinná a morálku podlamující západnická klíčová literatura. Velkým nedostatkem v naší kulturní tvorbě je dosud literatura dětská a dětský film. I v tomto směru se však můžeme naučit mnohému od našich sovětských přátel, kteří i zde jsou nám jedinečným vzorem.

Hlavní význam sovětské literatury spočívá v tom, že i naši političtí funkcionáři mohou si doplňovat své vědomosti studiem sovětské literatury v českém nebo slovenském překladu a po osvojení si ruského jazyka i četbou ruských knih a časopisů v originále. Pro Čechy a Slováky je ruský jazyk nejpřístupnější. Každý průměrně vzdělaný rolník a dělník může si během několika měsíců osvojit ruský jazyk tak, aby slušně četl a porozuměl rusky. Sovětská kniha je nejlepším zrcadlem, v němž se odráží vše, co se děje v Sovětském svazu. Zrcadlí charakter ruského lidu stalinské epochy hlásá lásku k lidem a bojuje za demokracii a mír.

Nový duch pražských veletrhů

Nejnápadnější změny, které si návštěvník na letošním veletrhu všiml, je skutečnost, že PVV není dnes už jen střediskem t. zv. obchodního ruchu, t. j.: není tržišťem, kde se uzavírají jen obchody, ale je také přehlídkou práce již vykonané od osvobození v roce 1945 a práce, plánované do budoucna. Nejde na tomto veletrhu jen o to, aby byly prováděny obchody: jde také — a ne v řadě poslední — o to, abychom my všichni, kteří svou vlast budujeme, se podívali na dosavadní výsledky své práce. Dnes nejdeme na veletrh proto, abychom shlédli zboží, které vyvážíme, nebo které nám cizina nabízí, ale proto, že letošní veletrh je podnik, který nám hovoří o nás, o naší práci, o našem snažení a o výsledcích oněch nespočetných všedních dní, naplněných tvůrčí činností. Pracující člověk tu ukazuje nejen cizině, ale také sobě co vykonal, čeho všeho je schopen a co vše vykonat může, jde-li cestou socialismu, cestou, která se stará v první řadě o něho, o jeho blaho a spokojenost.

Ale změnil se i náš poměr k státům, které vystavují výsledky své práce nyní v Praze. Učíme se nezávidět, že ti či oni to mají lepší než my. Radujeme se zvláště z úspěchů těch států, které jdou stejnou cestou jako my a přejeme jim další rozkvět. Jsme si dobře vědomi toho, že čím více bude těch, kteří si uvědomí nový význam práce a nového budování,

tím rychleji a bezpečněji dospějeme všichni k jedinému a nejdůležitějšímu cíli — k udržení míru.

Ale tak, jako nezávidíme svým lidově demokratickým přátelům, a tak, jako upřímně obdivujeme tvůrčí dílo Sovětů, nezavíráme oči ani před úspěchy jiných států, protože jsme si zase vědomi toho, že bez námahy pracujících ani tyto státy by se nikam nedostaly. Na Pražském vzorkovém veletrhu si uvědomujeme velkou solidaritu všech pracujících a z jejich díla poznáváme zcela jasně, že jdou k stejnému cíli jako my — k spravedlnosti a míru. A přejeme jim ze srdce, aby se co nejdříve vymanili z pout otročení imperialistickým kapitalismem a aby výsledky své práce mohli proměnit ve vlastní blahobyty.

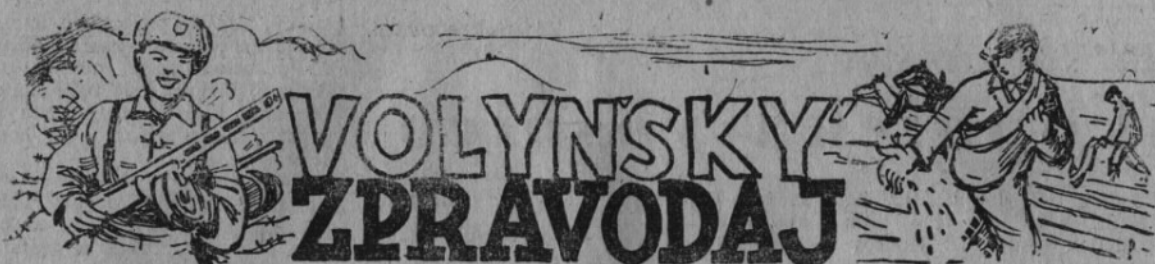
PVV však nejsou jen výstavou. PVV jsou i podnikem obchodním. A zde mluvíme prostou, lidsky velmi srozumitelnou řečí: zde jsou naše výrobky — prohlédněte si je a líbí-li se Vám, kupte. Víme, že v první řadě záleží na kvalitě výrobku. A my zde ukazujeme kvalitu jak svou, tak i spřátelených demokracií, stejně jako kvalitu ostatních výrobků. Ta nakonec rozhodne o tom, co a kolik toho prodáme. A my víme už dnes — dokladem toho jsou právě PVV — že budeme hodně prodávat: protože ono nějak to pracovní nadšení našeho osvobozeného lidu přece jen se jeví i na výsledcích naší práce, na našem zboží.

Kulturní, národopisné a sportovní slavnosti v Kroměříži

Po úspěšném provedení kroměřížských výstav v roce 1948 a 1949 bude letos provedeno Kroměřížské léto 1950. Letošní Kroměřížské léto 1950 bude přehlídkou řady kulturních, národopisných a sportovních slavností.

Stěžejním pilířem letošního „Léta“ bude výstava „V tvořivosti život“, umístěná ve výstavních prostorách kroměřížského zámku, která ukáže v historickém sledu politických událostí posledních dvaceti let tvůrčí činnost pracujících v tomto období v jejich hlavním povolání i mimo pracovní dobu. Seznámí nás s jejich zálibami a činnostmi po práci, stejně jako ukáže, jak se o plný rozvoj kulturního života stará dnešní společnost spějící k socialismu. Celá výstava je umístěna na výstavní ploše přes 1200 m². V suterénu zámku bude umístěna výstava afrického umění, na které spolupracuje pražské Náprstkovovo museum. Ve sněmovním sále kroměřížského zámku, kde se v roce 1848 konal sněm středoevropských národů, se opět rozezvoucí tóny viol, gamb a klavírcembal při festivalu staré slovanské hudby. Jistě největším kulturním přínosem bude celostátní pěvecký festival, kterého se zúčastní přes dvacet

předních amatérských souborů z celé republiky. Záštitu festivalu převzal sám ministr školství, věd a umění prof. Dr. Zdeněk Nejedlý. Závěrem festivalu bude hromadné vystoupení všech účinkujících na přírodním jevišti před kroměřížským zámkem v Podzámecké zahradě. Stejně bohatý bude i divadelní repertoár. Hanácká filharmonie připravila Pucciniho „Madame Butterfly“ a Nedbalův balet „Z pohádky do pohádky“, ochotnická scéna Shakespearův „Sen noci svatojánské“. Sportovní slavnosti vyvrcholí velkým národním motocyklovým otevřeným závodem a Dnem sjednocené tělovýchovy. Také národopisný pořad je bohatý. Představí se nám v něm tři moravské národopisné kmény: Hanáci, Valaši a Slováci. Kroměřížské léto 1950 bude zahájeno dne 10. června t. r. koncertem kroměřížského Moravana, který uvede spolu se symfonickým orchestrem čs. rozhlasu pod taktovkou Břetislava Bakaly skladby Jar. Křičky. Těšíme se, že Kroměříž — Hanácké Athény navštívíte i Vy v době od 10. června do 16. července t. r. a tak se stanete sami svědky naší lidové tvořivosti. Václav Bálek.

Zprávy svazu

Na četné dotazy našich krajanů sdělujeme:

Krajané z řad býv. příslušníků zahr. armády, státní občané ČSR jsou povinni podrobit se voj. cvičení, budou-li k tomu vyzváni voj. úřady. Služba v zahr. armádě nezprošťuje je z této čestné povinnosti každého občana.

Při úhradě za přidělené konfiskáty podle dekretu 12/45 Sb. z. a n. (zemědělské usedlosti), jak též podle dekretu 108/45 Sb. (rod. domky a živnosti), reemigrantům dostane se slevy ve výši 20%. Tiskopisy žádostí a potvrzení o nároku vydává na požádání Svaz.

Upozorňujeme ještě jednou všechny kdo nám píšou, aby ve svých dopisech uváděli přesné adresy pro případné odpovědi. V adresách jest bezpodmínečně nutno uvést poslední poštovní úřad.

Svaz Čechů z Volyně nemůže odpovědět pro shora uvedené důvody těmto našim krajanům:

Svítek Vladimír, České Dlouhé,
Hladíková Olga, vdova.

Pátrání. Svaz Čechů z Volyně pátrá často na stránkách Věrné stráže po místu pobytu některých našich krajanů nebo žádá, aby se na adresu Svazu přihlásili ti, kteří by se mohli vyjádřit o státní a národní spolehlivosti prajanů, kteří nejsou na území ČSR a žádají o dodatečnou reemigraci. Žádáme všechny naše odbočky, aby tyto zprávy sledovali a podávali nám hlášení, třeba i negativní. Rovněž apelujeme na krajany, aby tyto zprávy nepřehlíželi a pokud mohou podat o hledané osobě jakékoliv informace, necht tak učinit dopisem neb osobně. V těchto případech jedná se vždy o důležitou službu a pomoc, kterou můžeme poskytnout.

Pátrání. Kdo by měl jakékoliv zprávy o Janu Tymcovi, nar. 1894 a jeho manželce Kateřině, nar. rovněž 1894, kteří bydleli v Polsku, obec Žukov, okr. Lublin a v r. 1944 odjeli na Volyn, necht je laskavě oznámit Svazu Čechů z Volyně.

Pátráme po místě nynějšího pobytu Aksenie Legnerové, posledně bytem Radomyšl nebo Luck, vdově po des. v. z. Vladimíru Legnerovi.

Výkaz dalších sbírek a příspěvků na pomník padlým volyňským hrdinům, budující se v Uničově

Posledně hlášeno sbírek a příspěvků do 30. 3. 1950 Kčs 104.791,50

Další dary:

Sbírka na sběrací listinu ve Lhotě u Šternberka	Kčs 2.800,—
Sbírka na sběrací listinu v Břevenci	Kčs 3.300,—
Sbírka na sběrací listinu v Mostkově	Kčs 800,—
Sbírka na sběrací listinu v Újezdě u Uničova	Kčs 2.600,—
Příspěvek odbočky SČZV v Praze	Kčs 500,—
Příspěvek Místního národního výboru v Uničově	Kčs 5.000,—
Příspěvek Akčního výboru národní fronty v Uničově	Kčs 5.000,—
Příspěvek KSC v Uničově	Kčs 3.000,—
Příspěvek Těl. jedn. Sokol v Uničově	Kčs 1.000,—
Příspěvek Svazu bojovníků za svobodu v Uničově	Kčs 1.000,—
Sbírka na svatbě Olinky Klabanové ve prospěch stavby pomníku v Uničově vynesla	Kčs 1.020,—

Celkem do 25. V. 1950 Kčs 130.811,50

Odbočka Svazu Čechů z Volyně srdečně děkuje za tak hluboké pochození významu budovaného památníku v Uničově všem, kteří tak hojnými dary a příspěvky posílili náš hmotný fond výstavby pomníku. Zvláště pak děkujeme místním uničovským úřadům a korporacím, kterým skutečně také záleží na tom, jako i nám, aby pomník sloužil ozdobou městu a znamenal výstrahu do budoucna.

Odbočka SČZV ve Šternberku.

Památník padlým z Novin Českých

Na postavení památníku padlým hrdinům z Novin Českých přispěli další občané: Synek Vladimír, Staňkovice 2.000 Kčs, Novák Antonín, Staňkovice 1.000 Kčs, Horník Josef, Staňkovice 1.000 Kčs, Libovický Vlad., Krty 200 Kčs. Všem dárčům srdečně děkujeme. Příspěvky zaslejte na adresu: SBS, pokladník Josef Horník, Staňkovice č. 51, p. Žatec. L.

Úřední hodiny v ústřední kanceláři Svazu Čechů z Volyně v Žatci se stanoví pro letní období a sice: od 1. června t. r. na dobu od 6 do 14 hod. denně nepřetržitě. Upozorňujeme zvláště krajany z jiných okresů, kteří přijíždějí na Svaz do Žatce k vyřízení svých záležitostí, aby s touto okolností počítali.

Poradna svazu

Krajanka A. K. z Rudoltic nám píše:

„Převzala jsem rodinný domek teprve teď. Mám soupis zanechaného jmění, vystavený přesídlovací komisí na Volyni. Co mám dělat, abych obdržela odklad splátek?“

Odpověď: Fond národní obnovy vychází našim krajanům vstříc a povoluje odklad splátek za přidělené konfiskáty na dobu 3 let, prokáží-li se řádným „ocenočným listem“ (soupisem zanechaného jmění). Dostavte se k pobočce FNO oddělení nabídek vlastních nemovitostí, kde bude s Vámi sepsán zvláštní protokol a celá záležitost vyřízena.

Krajan V. A. z Tachova píše:

„Koupil jsem rodinný domek od FNO. Byty v domku jsou obsazeny. Co mám dělat, abych dostal v domku byt?“

Odpověď: Zákon na ochranu nájemníků praví, že výpověď bytu lze učinit od dne 1. dubna. Podejte si proto na MNV byt. ref. žádost o byt v přiděleném Vám domku. MNV určí pro dosavadního nájemníka jiný přiměřený byt.

Podle zákona 138/48 (o hospodaření s byty) majitel—uchazeč o obsazený byt má být nápomocen při hledání bytu pro postiženou osobu, event. může nabídnout svůj dosavadní byt. Nebude-li se chtít dosavadní nájemník vystěhovat do určeného mu bytu, podejte do protokolu soudu výpověď (soudní výpověď). Soud projedná Vaši stížnost a bude-li to neuposlechnutí MNV může nařídít soudní vystěhování. V každém případě uchazeč o byt musí počkat do chvíle, kdy MNV určí byt pro postiženého.

Krajan B. R. z Krajkové píše:

„Jsem 67 let star, syn je zaměstnancem státních statků. Mám nárok na sociální důchod?“

Odpověď: Na sociální důchod máte nárok jen v tom případě, nepřesahuje-li výdělek Vašeho syna daně prostého minima t. zn. 2.100 Kčs je-li ženatý, 2.700 Kčs při jednom dítěti, 3.400 Kčs při dvou, 4.400 Kčs má-li tři děti. Má-li Váš syn větší výdělek než uvedená daněprostá minima, musí se podle zákona o rodinném právu starat o Vaši obživu.

Antonín Špatenka

22. pokračování.

Průkopnická vesnice

Lidé se sbíhali s polí domů. Muži se rychle převlékali, brali si něco jídla a již záhy ujížděli z vesnice. Z Moskovštiny vyjely tři vozy a odjíždějící mávali šátky na rozloučenou svým drahým. Ženy plakaly, zatím co muži vzali s sebou též svoje hudební nástroje a cestou si pěkně vyhrávali. Muži byli v dobré náladě, neboť věděli, že nastala doba, kdy budou moci jít na pomoc osvobodit svoji milovanou vlast od nepřítelů Habsburského.

V Dubně pak po spěšné prohlídce byli oblékáni do stejnokrojů a posíláni na hranici, aby bránili ruskou zem. Třetí den po vyhlášení mobilisace, časně z rána rozpoutal se na hranicích tuhý boj, takže rachot děl ozýval se až do vesničky Moskovštiny.

Ženy, které zůstaly doma, zakopávaly ve vesnici do země živobytí, šaty a jiné cenné věci. Byly tak zmatené a zavlékaly případně pytel mouky do stohu slámy nebo dřevěnou bednu šatstva a prádla do stáje pod koňské žlaby.

Za několik hodin krutého boje roznesla se zpráva, že ruské vojsko překročilo rakouské hranice a pronásleduje Rakušany na ústupu. Hřmění děl se skutečně oslabilo. Provolávala se sláva ruské armády a Volyň děkovala, že se nestala bojištěm.

Vesničané však byli nuceni den co den odvádět koně, povozy, dobytek, obilí a jiné produkty. Na konec zbylo pak v celé vesnici jenom několik koní.

Obyvatelé Moskovštiny se však dosud nemohli prbrati ze své sklíčenosti, neboť se obávali, aby vítězství nebylo jen dočasné a aby se Rakušané později nedali na pochod na Volyň. Proto stále ukrývali do země svoje věci, nyní již i nářadí a stroje.

Válčilo se již rok a sotva bylo po zních roku 1915 vyplnily se obavy Moskovštiny a bojiště přeneslo se na úrodnou Volyň. Ruské vojsko bylo nuceno ustoupit od Haliče. Tu nastalo velké utrpení českého lidu. Rusové ustupovali v celé šíři, vojsko i úřady, proto obyvatelé vyháněli ze svých příbytků a posílali je na východ.

Nastala panika mezi vesničany, kteří si své vesničky před lety sami vybudovali. Nyní měli vše opustit a proto byla jejich bolest veliká. Rovněž Moskovština byla mezi postiženými a proto se její obyvatelé rovněž s těžkým srdcem připravovali na evakuaci. Situace byla hrozná, neboť tisíce běženců-vyhnanců útkalo na východ.

V Moskovštině objevili se též ruští kozáci, kteří chtěli, aby naši průkopníci opustili ihned svoji vesnici. Za noci se objevovaly příznaky války, loupeže a požáry.

Proto obyvatelé celé vesnice složili své nejcennější svršky na povozy (žebříňáky) a odjížděli po cestě ke státní silnici, která ležela 8 km od vesnice. Koně cestou odpočívávali, neboť náklad, který vezli, byl příliš těžký. Všichni se stali nervosní, neboť museli cestou odhazovat buď pytel obilí nebo jiné těžší věci, aby se jim snáze jelo.

Ruská vojska ustupovala rychle, uprchlíci jedoucí po státní silnici slyšeli již zřetelně pokřik „skarej, skarej“. Po silnicích proudily zástupy lidí, opouštějící své do-

movy. Většinou táhli vždy pohromadě obyvatelé jedné obce.

Mezi Ukrajinci a Poláky bylo též mnoho Čechů. Evakuovaní Ukrajinci a Poláci chovali se k Čechům velmi nepěkně. Pokřikovali na ně, hrozili jim. Cesta ve dne byla přeplněna, jen k večeru se poněkud uvolnila, protože lidé vyhledávali na noc úkryty ve vesnicích nebo v lesích.

Ale i ruské vojsko dávalo se na Čechy nedůvěřivě. Snad proto, že mezi zajatými Rakušany bylo dosti Čechů. Nevěřili, že Češi byli do rakouské armády naverbováni a pak na frontě použili přiležitosti a hromadně nechávali se zajati od Rusů.

Zatím co vesnička Moskovština byla prázdná a pustá, kromě nějaké té drubeže nebo kočky, které již ve spěchu nemohli obyvatelé s sebou vzít, nešťastní uprchlíci sa namáhavě dostali až do vesničky vzdálené 14 km od Moskovštiny, do Českého Podhaje. Tam podle možnosti přespali u svých známých, ovšem ve stodolách, nebo zahradách, pokud již tyto nebyly obsazeny jinými uprchlíky, nebo vojskem.

Po celou noc zaléhalo k nim dunění děl a rachot kulometů. Všichni mimo děti téměř ani oka nezahmouřili.

Jakmile se rozednilo, pokračovali pak v cestě dále. Přidali se k nim i Češi, usídlení v Českém Podhaji. Ne však všichni, někteří se schovali i s vozy v lesích. Druhý den po svém útěku, usli pak jen 12 km, do další české vesnice Moldava. Utrmácení přespali v polích za vesnicí.

Na frontě zatím podnikli Rakušané nový nápor, který se však nezdařil a tak rakouské vojsko muselo opět ustupovati.

Vesničané z Moskovštiny prožívali zatím utrpení útěku. Stalo se jim, že je přepadli cestou jiní uprchlíci, Ukrajinci, převrhli jim ve zlosti naložený žebříňák do příkopu. Některé věci se jim zničily, některé dokonce ztratily. Pláč a nářek bylo vše, na co se naši uprchlíci zmohli.

Cestování bylo čím dále obtížnější a naši uprchlíci se rozhodli, že pojedou přes město Ostroh, dále k české vesnici Újezdce. Ale i tam panoval chaos, byl snad na tomto úseku cesty největší. Muselo se jít přes most, který byl již velmi chatrný. U mostu stála šestičlenná ozbrojená hlídka a ta pouštěla přes most povozy pouze jednotlivě, přibližně po deseti metrech za sebou.

Počasi bylo sice pěkné, ale po této cestě k mostu bylo tolik prachu, že nebylo téměř vidět a, před mostem a na něm bylo tak mokro, jako by tam nejméně přšlo. Stalo se také, že zde před mostem se někteří uprchlíci od sebe odtrhli, nebo se dokonce děti matkám ztratily. Někteří se již nikdy nesešli, někteří pak až za několik let, když již byl některý z nich rodinou oplakan.

Vesničané z Moskovštiny čekali na přejezd přes most 16 hodin, než přišla řada na ně. Po celou dobu přibližovalo se k nim dunění děl, třeskot šrapnelů a granátů. Kolem nich bylo vidět plameny, neboť Rusové dostali příkaz, aby na ústupu všechno pálili a ničili.

Večer konečně došla řada na obyvatelé Moskovštiny. Když přešli most, odbočili z cesty Varkovické na městečko Oze-

raský, kde byl železniční uzel. Zajeli asi 2 km do polí, kde zůstali nocovat.

Po celou cestu nebylo pitné vody. Studny, kterých zde bylo málo, byly vyčerpané. Pila se tedy voda z kaluží a potoků, která ovšem byla hodně znečištěna.

Ráno pak pokračovalo se v cestě dále do Újezdce. Byli pevně rozhodnutí, že již dále nepojedou, třeba za cenu života. Ten den velmi přišlo a cesta byla téměř neschůdná. Když však přece dorazili do Újezdce, ubytovali se u známých, aby si trochu odpočinuli.

Druhý den pak rozléta se zpráva, že ruská vojska nápor Rakušanů zlomila a odrazila je až za řeku Stýr, která byla vzdálena od vesnice Moskovštiny asi 30 km. Když se tuto zprávu naši uprchlíci dozvěděli, rozhodli se, že se vrátí zpět domů.

Trochu si odpočinuli, nějaké věci ponechali si v Újezdci a šestnáctý den se vraceli přes Ostroh domů. Cesta byla nyní veselejší, neboť jejich nálada se zlepšila v domění, že se vrací domů. Hlavně staří průkopníci byli šťastni, že se vrací do své vesničky.

Boje však neustávaly, přehnaly se jen přes řeku Stýr a Ikvu v Mlýnově. Když pak po několika dnech dospěli naši vesničané do Moskovštiny, kromě souseda Saláka, který zůstal v Újezdci, bylo jejich zklamání hrozná. Vesměs všechna okna a dveře byly vytrhány, plotů nebylo. Dvě stodoly úplně shořely a statek souseda Kunáška úplně vyhořel. Tam bylo pravděpodobně podle zbytků, které tam zůstaly, nějaké skladiště.

Nějaká drubež byla utraštěná poschovávána v keřích na zahradách. Psi a kočky běhali po lesích, obilí i nevymlácené bylo pryč a stroje i nářadí rovněž zmizelo. Nic nenašli na svém místě.

Přes to však byli šťastni, že jsou zdraví a hlavně zase doma. Dali se opět do práce, opravovali stavení, pracovali na polích. V lese v dirách našli pak mnoho svých věcí, jak je tam Rakušáci zanesli.

Nyní bylo v lesích zase ruské vojsko a přicházelo do vesnice. Nedlouho potom, co se obyvatelé Moskovštiny vrátili do svých domovů, rozpoutal se opět tuhý boj a ruské vojsko opět ustupovalo.

Do vesnice doléhaly zvuky bitvy, leč lidé se po velké zkoušce na cestě rozhodli, že vesnici již neopustí. Zvláště dědoškové a babičky se rozhodli, že raději ve vesnici zahynou, nežli by ji opustili.

Češi počali být mobilisováni do carské ruské armády a též vstupovali do české družiny, která se utvořila. Z Moskovštiny odešli tito mužové:

Antonín Špatenka, Antonín Maršík, Václav Valášek, Vladimír Kunášek, Alexandr Hladík, Václav Pižl, Jindřich Kučera, Josef Novák, Vladimír Novák, Josef Mašek, Josef Zedník.

Do ruské armády dobrovolně pak vstoupili hoši osmnácti až devatenácti letů a to:

Václav Špatenka, Václav Louda, Karel Tůma, Josef Linha.

Jednoho rána obyvatelé Moskovštiny probudil hluk vojska. Udívení vyběhli na náves, kde bylo plno rakouského vojska. Ruské vojsko ustoupilo a zakopalo se 1 a půl km od Moskovštiny. Nyní zjistili vesničané, že je zle. Mezi rakouskými vojáky byli i Češi a od těch se obyvatelé dozvěděli, že Rakušané dovezli do vesnice děla a ostřelují odtud ruské vojsko, které palbu opětovalo. V tomto úseku pak hodlali Rakušané zůstat celou zimu.

(Pokračování).

Dějiny české Volyně

18. pokračování.

Dr. J. Folprecht

Proto se jeví nedostatek vůle českých kněží k určité jednotnosti nepochopitelným. Co se stalo s náboženstvím Čechů později, to už nebylo věcí jejich, nýbrž vývoje věcí v Rusku.

Čechové na Volyni i po svých velikých rozporech náboženských, v nichž neměli pravého úspěchu, hospodářsky vyspívali i v ruských dobách, kdy už neměli ani škol, ani spolků, ani vlastní samosprávy.

Posudky o nich jsou stále velmi pochvalné. Tak Expres poranny v č. 118 ze dne 29. dubna 1928 líčí je jako lid loyální, pracující, dobře se snášející s obyvatelstvem okolním, ba působící na ně blahodárným vlivem. Nelitují peněz na kulturu ani na splnění požadavků civilizačních: mají zděné domy, kryté taškami, čisté dvory a pěkné zahrady, množství hospodářských moderních nářadí a strojů, dbají na řádné a čisté obleky. Z půdy těží vytrvale a rozumně. Není tu jediného chudého (!), nejmenší sedlák má 20 ha (!) půdy, obvykle však 50 ha, jsou tu pěkné kovářské, kolářské a zámečnické dílny, továrny na hospodářské stroje, pivovary, lihovary a p. Mají své kluby, sokolské jednoty, školství řídí Česká matice školská, divadelní sály, časopisy, dlážděné ulice atd. Nelnou k pravoslaví.

„Národnostem jiným jsou nedostupní. Jsou solidární, mají cit příslušnosti k matce vlasti, která jim dává směrnicí.“

Volyně a česká země

Volyně, prostírající se při východní hranici býv. Haliče jakožto části Rakousko-Uherska, byla pro naše volyňské osadníky tím přijatelnější, že sousedila se státem, k němuž sami patřili.

Zároveň s gubernií podolskou jest volyňská gubernie prostoupena hornatinou avratynskou. Zábíhají do ní však také poslední stopy východních karpát, a to na straně jižní. Severní a východní část Volyně je rovinná, dos-

ti lesnatá i močalovitá, s mnohými potoky, rybníky a jezery, které napájí řeky Horyň, Pripjat, Sluč. Dále odvláhuje Volyně Bug, Styr a Těťrev.

Volyně patří podle P. P. Semenova (Statističeskij vremennik) a Richtra k oblasti černozemní, ač někdy se jí říká červená země na rozdíl od výhodnějších ruských oblastí. Patří k nejúrodnějším krajům.

Kraj volyňský má jméno podle zaniklého hradu Volyna nebo Volyně, který asi strměl nad ústím řeky Hučvy (Gučavy) do Bugu. V X. století Volyňané dostali se v poddanství kyjevského knížete Vladimíra, který na Volyni založil město Vladimír a nazval tento kraj knížetstvím vladimírským. Ke konci XII. století bylo toto knížetství spojeno s knížetstvím haličským a později ve století XVI. bylo na základě unie ljubelské sloučeno s Litvou a Polskem. Dětilo se tehdy na tři kraje: lucký, vladimírský a kremeněcký.

Unie církevní a spojení s Polskem způsobily, že Volyně se jevila dějištěm usilování katolické propagandy, takže se stává jaksi klasickou zemí nejen zápasů církevních, nýbrž i politických sporů a povstání kozáckých i selských. Tu se také koná zápas Bohdana Chmelnického s Poláky. Při druhém a třetím dělení Polska stává se Volyně gubernií ruskou.

Volyňská gubernie při příchodu našich osadníků r. 1868 zabírala 71.348 km² a podle zprávy gubernského úřadu volyňského měla r. 1905 obyvatelů 3.501.618. Z toho bylo pravoslavných 2.515.298 — katolíků 310.461 — protestantů 173.682 — Židů 476.110, různých vyznání a národností 26.061. Pravoslavní byli Malorusové, Ukrajinci — Poláci většinou katolíci.

Obyvatelstvo velikou většinou se živilo polním hospodařením, ale při malé hustotě a při nedostatečných hospodářských prostředcích, neorganizovanosti práce, snad i při poměrně nepatrné podnikavosti a odvaze nemohlo zvládnouti zemi tak, aby vydávala plody podle své kapacity. O-

statně v době naší volyňské hospodářské emigrace byl ještě velmi malý časový prostor od zrušení poddanství mužického, takže mužikům nebylo ještě možno ukázat, co dovedou. Nebyli si ani řádně jisti, jak se poměry selské v Rusku dále vyvinou, zatím byli tím sice přirozeným, ale dalekosáhlým faktem z r. 1861 rozčarováni, poněvadž měli příslušnou půdu zaplatiti. Nemohli se ihned do nových poměrů vžítí, poněvadž jich ani dobře nechápali.

Stěhování na Volyně bylo četné už od r. 1867, ale r. 1874 byly zrušeny výhody kolonistům poskytované, které však pro Čechy od r. 1870 byly povolovány.

Nemohlo se hned najít vhodnější země pro kolonizaci českých sedláků a lidí, toužících po půdě a zemědělské práci, než byla Volyně. Nelze se diviti, že naši zemědělci, kteří se napřed jeli podívat na Volyně, neviděli nevhod, které byly pro ně vyvázeny nepřehlednými lány půdy, o níž tušili, že je úrodná a o níž byli přesvědčeni, že přijde-li k ní pracovitá a zkušená ruka, přinese radost i krásu.

Naši lidé byli sice z rozličných krajů zemí českých, ale půdy si dovedli vážit všichni. Věděli, že půda poneše dobrý výtěžek, dá-li se do ní kapitál ve formě práce, i když tvrdé. Naš rolník odhadoval vzdálenosti od lesa k lesu, přičítával k této kalkulaci pačáteční dřinu, kterou bude muset věnovati k tomu, aby vytrýbil lesy a vysušil močály a nabyl největší odvahy. Podnebí nebylo příliš rozdílné, bylo mírné (průměrná teplota v Lucku je 7,2 st. nad nulou) a vzdálenost od domova nebyla nepřekonatelná.

Na té Volyni při prvním pohledu z hluboka a ze široka dýchal. A dýchal také volně, neboť doufal, že zde nebude žít jako méněcenný člověk, když poznal, že té zemi i jejím obyvatelům něco cenného svou prací přinese a tím že se stane i jako přistěhovalec tuzemcům rovným.

(Pokračování)

Popisy českých osad na Volyni — Česká Sklín

Josef Foitík:

Českou Volyni překvapilo, že ČSR uposlechla mnichovský diktát, ač se všeobecně mělo za to, že se bude bránit. Narážky, poznámky a projevy pohrdání neuvědomělých Poláků byly pak pro volyňské Čechy velmi trapné. Na kolik byli volyňští Češi o nevyhnutelnosti války s Německem přesvědčeni, na tolik na ní nebyli zase Poláci připraveni a proto nikterak neudivilo, že Polsko bylo za několik dnů bojů „hotovo“.

Ze sklíňských občanů byl v řadách polské armády v bojích proti Němcům těžce zraněn Antonín Pirožek, nyní bytem v Žatci.

18. Ústupující polská fronta se přiblížila na tolik, že bylo již slyšet vzdálený hukot dělostřelectva. Německá letadla nerušeně „promenovala“ ve vzduchu. Překvapilo jedinou, že letadla rozhazují velké množství letáček, které se volně snášely k zemi. Když dopadly, bylo shledáno, že jsou to letáčky v ukrajinské řeči a jsou shozeny — sovětskými letadly! Letáčky oznamovaly, že Rudá armáda dostala od svého vrchního velení rozkaz, aby po celé délce sov.-polské hranice tuto překročila a obsadila území, obydlené ukrajinským obyvatelstvem až k řece Bugu.

Po příchodu Rudé armády byla Sklín, dosud administrativně samostatná, začleněna jako i jiné obce, do většího administrativního celku, kde ukrajinské obyvatelstvo tvořilo značnou část obyvatelstva a převládalo pak také v obecním orgánu — „selradě“, což nemělo vždy ty nejlepší následky pro obyvatelstvo české národnosti. Nicméně, konsum, který zde byl na družstevních zásadách dle sov. vzoru organisován, udržel se v českých rukou a byl na značné výši. Jeho prodávacem byl Josef Krajdl, který byl potom delegován na polit. školení do Moskvy a vrátil se až po roce 1944 jako invalida.

19. Německá okupace. A nyní následovalo zase překvapení pro Čechy. Německý útok na SSSR nikdo nečekal. Nikdo nevěděl, že existuje snad nějaké napětí nebo nedorozumění. Když v neděli 22. června 1941 před východem slunce ve vzduchu hučela letadla a nad Luckem se ozývaly hromové výbuchy leteckých bomb, lidé na sebe hleděli nechápavě. Bylo to tím podivnější, že na západě, kam bylo na sov.-německou hranici takřka na dosah, bylo hrobové ticho — ani jeden výstřel odtud nezazněl, ač se vědělo, že hranice je dobře obsazena. Teprve příští dny přinesly vysvětlení — Němci prorazili pouze na několika místech ostrými klíny, těmi bleskurychle postupovali kupředu a celou ostatní frontu nechali v naprostém klidu. Budiž však uvedeno, že místní obyvatelstvo ukrajinské bylo o příchodu Němců dobře zpra-

veno: okamžitě se utvořila ukrajinská milice, veškeré veřejné budovy a návštěvní tabule byly polepeny hesly „Ať žije německá armáda“, „Ať žije nacionální Ukrajina“, „Ukrajina pro Ukrajince“ a pod. perličky. Na křižovatkách, rozcestích a na cestách do obcí se stavěly slavobrány a Ukrajinci se zle dívali na Čechy, že je nestaví také. Sypaly se mohýly, na nichž se pronášely ohnivě řeči o tisícileté budoucnosti nově, Veliké Ukrajiny. Bylo to trapné poslouchat a nemoci při tom nikomu fici, jak jsou všechny ty věci zpozditel!

Vystřízlivění přišlo velmi brzy, myslím, že asi na jaře 1943, kdy německá policie náhle odzbrojila ukrajinskou milici. (Zná-li někdo z krajanů, kteří budou dělat ještě některé popisy osad přesná data této akce, necht je ve svých popisech laskavě uvést). Ovšem, jen část milice zbraně odevzdala a jiná část i se zbraní uprchla do lesů a začalo se to, čemu se potom říkalo „banderismus“ nebo „banderovština“. Ukrajinci prohlédli německou proľhanost a Němci začali sklízet to, co zaseli.

Záhy se dostavily strašné dny hrůzy. Stačí, když pouze heslovitě uvedu to, co se dělo buď v obci nebo v okolí, aby si ten, kdo tyto věci neprožil, mohl udělat alespoň představu o tom, co se na Volyni přehřívalo.

Vypálení a vyvraždění ukrajinské obce Krásný sad, asi 6 km od Sklíně. Občané této obce se provinili tím, že měli krásné usedlosti uprostřed rozsáhlých zahrad, výborné pozemky a byli vzdělanými a dobrými hospodáři, kteří ze své obce udělali skutečný „krásný sad“. Akci provedli Němci.

Vypálení a vyvraždění české obce Sergievyk—Michny. Kroužení bombardovacích letadel bylo možno velmi dobře pozorovat a bylo slyšet střelbu. Provinění? Prý se v okolí ukrývali bandité.

29. VI. 1943 (svátek Petra a Pavla) vypálení a vyvraždění ukrajinských obcí od Lucka až po Hubín a ukrajinskou Sklín. Zničeny byly za jediný den tyto obce. Húrka-Polonka, Přepárov, Čarukov, Gregoroviče, Vigučice, Horodyště, Lavrov, Janovka, Dubová Krčma, Uhrynov, Michlín, Nesvič a část Hubína. Některé z těchto obcí čítaly po několik set zemědělských usedlostí! Akci provedli Němci za vydatné pomoci polských fašistických přísluhovačů. Důvod? Nikdo se nic nedozvěděl. Bylo to prostě vykonání nějakého befelu! Samozřejmě, že celé okolí bylo připraveno, jestli se ohně přiblíží ještě blíže, utíkat do polí mezi obilí, kde se jedině zachránil ten, kdo z těchto obcí unikl. Akce však k večeru ustala v Českém Hubíně, odkud se ráno Němci stáhli zpět do Lucka. Ze Sklíně do Hubína je pouhých 5 km!

Mezi tím pro změnu: Vyvraždění a spálení polské části Klubáně a vyvraždění všech okolních polských rodin. To zase provedly oddíly banderovců.

Pak časté noční útoky na polské obranné středisko Andřejevku, prováděné četnými banderovskými skupinami: letecké bombardování ukrajinské Sklíně a Sklíně-Dvorů, denní návštěvy ozbrojených Poláků z Andřejevky a noční návštěvy banderovců, zastřelení dvou židovských děvčat na návsi před školou, prudká srážka o posvícení 1943 mezi ozbrojenými Poláky a banderovci, při níž byl před větrákem Josefa Mlejníka zastřelen banderovec, ostatní uprchli a Poláci se zmocnili i jejich koní — to jsou všechno už jen pouhé „malíčkosti“, mezi nimiž očekávala Česká Sklín vždy s rozechvěním, co uštedří osud jí.

Málo záviděníhodnou příhodu prožil i místní učitel, jehož za třeskutého mrazu banderovci naložili s celou rodinou na sáně a se zavazanými očima odvezli — kam, nevěděl. Ze jej zase přivezli domů živého, může děkovat snad jedině svému výjimečnému štěstí.

Přes tyto události se přehnal zima roku 1943 a přišlo jaro 1944.

21. Příchod RA. Fronta se tentokrát přehnal na klidu a zastavila se v několika km na západ.

Také ze Sklíně, jako z jiných českých osad, šli čeští lidé do čs. armády bez jakékoliv výzvy a hromadně. Nastoupili tito: Josef Lovčinský, Václav Tvrdý, Jaroslav Kelner, Josef Kelner, Vladislav Kelner, Josef Mlejnek syn Josefa, Josef Jareš, František Pirožek, Josef Žitný, Alexandr Zárybnický, Josef Zárybnický, Václav Zárybnický, Vladimír Šlégr, Václav Zárybnický — učitel, Antonín Holis, Jan Moravec, Anton Matouš, Vladimír Holas, Josef Holas, Antonín Holis, Josef Mlejnek, Václav Mlejnek, Václav Mlejnek starší, Josef Svatuška, Vladimír Vašuta, Václav Vašuta, Václav Burjánek, Josef Burjánek, Josef Maryška, Jaroslav Veselý, Vladimír Krajdl, Václav Krajdl, Stanislav Bata (sloužil v Ra od 1940), Emil Veselý, Mikuláš Veselý, Josef Řeřicha, Václav Žáček, Alexandr Žáček, Josef Brixa, Josef Martinec, Antonín Martinec, Jan Sabaka starší, Josef Sabaka, Vladimír Sabaka a Alexandr Gulč.

Z těchto nastoupivších Václav Mlejnek starší je legionářem z první světové války. Lékařská komise jej však již neuznala schopným služby a byl poslán domů.

Kromě toho nastoupili ještě a voj. komisí byli posláni zpět tito občané:

Josef Kočí, Antonín Pirožek (invalida), Petr Holas, Vladimír Krajdl, Ant. Hradec a Jaroslav Hradec.

(Pokračování)

Д. МЕДВЕДЕВ
Герой Советского Союза

(21 продолжение)

Проехав квартал, Струтинский свернул в переулок.

На углу Николай Иванович оставил „мерседес“ и вышел на мостовую.

— Коля, смотри за главной улицей, а я буду помогать немцам.

Через несколько минут Кузнецов остановил проезжавшую машину.

— Хальт! Ваши документы!

Проверил и пропустил. Потом видит: идет вторая машина. Он поднял руку. Машина остановилась.

— Хальт! Ваши документы.

Ему отвечают:

— Господин капитан, у нас уже три раза проверяли!

— Извините, но сегодня на каждом шагу будут проверять. Мы ловим бандитов, одетых в немецкую форму.

Не успела отъехать эта, показалась новая.

— Хальт! Ваши документы! — грозно приказывает Кузнецов.

— Не беспокойтесь, господин капитан, — говорит один из пассажиров, показывая гестаповский жетон, — мы ловим того же бандита, — и улыбаясь иронически: что ж, мол, дружок, своих не узнаешь, — поехали дальше.

Два часа проверял Кузнецов документы, пока Коля Струтинский не сказал ему, что на других улицах заставы уже сняты. Тогда они сели в свою машину и спокойно поехали.

Когда-то на параде Кузнецов и Валя видели на трибуне необыкновенно толстого человека. Это был генерал Кнут, заместитель рейхскомиссара Украины по общим вопросам и руководитель грабительской конторы „Пакетаукцион“.

Грабёж населения был профессией Кнута; все достояние конторы „Пакетаукцион“ состояло из награбленного. Сам Кнут наиболее ценное отбирал для себя лично. На этом деле он несказанно раз-

богател и так разжирел, что ему трудно было ходить. Выглядел он точь-вточь как большая свиная туша.

Контора „Пакетаукцион“ помещалась близ железной дороги, на улице Легионов. На этой улице недалеко от конторы Кузнецов, Струтинский и Ян Каминский остановились в своей машине. Ждать им пришлось недолго. Ровно в шесть часов Кнут выехал из конторы.

Каминский приподнялся и, когда машина Кнута поровнялась, бросил в нее противотанковую гранату. Переднюю часть машины разнесло; потеряв управление, она ударилась в забор.

Николай Иванович и Струтинский открыли огонь из автоматов. И после этого умчались.

Геля немцы хоронили пышно, с венками, с ораторами. Газеты были заполнены некрологами и статьями. О покушении на Даргеля тоже много шумели. А вот о Кнута нигде ни единого слова не было ни сказано, ни написано. Как будто его и не было на свете, как будто ничего не случилось.

Кнут был убит, но немцы решили об этом молчать. В самом деле: они „хозяева“, они установили „новый порядок“, они „непобедимы“, а их главарей среди белого дня на улицах Ровно, в столице оккупированной Украины, убивают партизаны! К тому же поймать виновников никак не удастся. Лучше уж молчать! И без того создана невыносимая обстановка, на улице не выйдешь не только ночью, но и днем.

РАЗГРОМ „МАСТЕРА СМЕРТИ“

„Сюрприз“, готовившийся Гитлером под Курском, о котором в мае Кох говорил Пыуля Зиберту — Кузнецову, — кончился полным провалом. Потеряв двадцатитысячную армию, немцы отступали. Красная Армия в конце сентября подошла к Днепру. Когда-то самоуверенные и самодовольные, немцы

потеряли веру в победу.

— Я у них сейчас, кажется, самый бодрый и самый уверенный офицер! — смеясь, говорил Николай Иванович Кузнецов.

Уже не надеясь удержать плодородную Украину в своих руках, немцы хотели выкачать как можно больше продовольствия. Но это им плохо удавалось.

Многочисленные партизанские отряды организовали советских людей на сопротивление и борьбу с фашистами, громили их склады с продовольствием, взрывали эшелоны и мосты, истребляли немецких заготовителей.

Население огромной территории — между рекой Горынь с востока железной дорогой Ровно—Луцк с юга и Сарны—Ковель с севера, почти до Луцка с запада — не давало оккупантам ни хлеба, ни скота. На этой территории оперировало несколько партизанских отрядов: отряд Прокопока, батальон имени Сталина из соединения Федорова под командованием Балицкого, отряды Карасева, Магомета и наш отряд.

Скрывая истинное положение на фронтах, по-старинке уверяя в скорой победе над Красной Армией, немцы требовали от населения уплаты налогов и сдачи продовольствия.

Но, как говорится в русской поговорке, воробья на мякине не проведешь. И партизаны и крестьяне оказывали оккупантам еще большее сопротивление. Тогда немцы применили чрезвычайные карательные меры. Для борьбы с партизанами и местным населением они выделили специальную авиацию. Ежедневно стали летать целые эскадрильи; они бомбили мирные селения и леса, где базировались партизаны.

Без стычек с немцами не проходило теперь почти ни одного дня. Людей в отряде требовалось значительно больше.

(Продолж. следует)

3. olympiada lidového umění a tvorby volyňských Čechů

Přípravy na 3. olympiadu jsou v plném proudu. Jelikož je to olympiada závěrečná, získává zvláštní bojovnou náladu. Každý by chtěl vyhrát nádherné poháry, každý by se chtěl jak nejlépe umístit. Ona je již satisfakcí pro každého účast na olympiadě. Jelikož je to na Moravě, je zde oázka, zda účastníci z Čech si odvezou tolik prvních míst, jako tomu bylo předešle, aneb Morava si nedá ujít příležitost a bude se snažit získat co nejvíce cen. Prakticky je to soutěž krajanů z Čech a Moravy.

To vše se dozvíme již za měsíc.

Všichni si prostudujte ještě jednou dobře podmínky a do toho. Nebát se. Vždyť na předešlých olympiádách byli také favorité, tu ale přijel někdo docela neznámý a udělal všem překvapení. Není vyloučeno, že i letos taková překvapení budou. Proto tí, kdož soutěží po prvé, žádný strach! Čekáme, že i Boratín se letos dobře připraví a bude opakovat své prvenství z Volyně.

Odpovědi účastníkům 3. olympiady

Na některé dotazy odpovídáme dopisem. Zde podáváme několik odpovědí, které mohou zajímat též jiné soutěžící.

Pí M. S. — Králky: Ano, zašlete svoje práce. To nevedí, že budou společně s Vámi soutěžit také místní Češi, to je pravý účel naší olympiady. Není rozdílu mezi volyňským Čechem a Čechem z vnitrozemí, hlavní je dodržet podmínky 4 řečí. Přihlášky jsou zaslány. Těšíme se.

Kr. J. Š. — Plzeň: V nejbližším čísle Věrné stráže bude otištěn celý plán zájezdu na Moravu. Také pro Vás platí to, že mohou být mezi Vámi místní Češi. Pro všestrannost platí nejlepší umístění v různých soutěžích, které jsou na programu olympiady.

Kr. J. V. — Mohelnice: Platí totéž, jako výše. Kostýmy nemusíte mít, když je nemáte. Vezměte si alespoň bílé haleny a tmavé sukýnky a páni tmavé kalhoty a bílé neb jiné stejné košile. Ovšem, když máte všichni svazáčky, můžete v nich vystupovat.

Pí M. Š. — Praha: Ano, výšivky můžete poslat, i když jsou již všíte do košil, ale musí být nové, nesmí to být staré, pak není záruka, že je to Vaše práce. Samozřejmě, že je to Váš majetek, a můžete jej prodat, když bude o tyto výšivky zájem. Ruční práce budou vystaveny před olympiadou, ale když je někdo koupí, může si je vyzvednout jen po olym-

piadě. Sejde-li se větší počet takových, hodláme udělat výstavu lidového umění i při veřejném vystoupení v divadle.

Sl. „Jarmilka“: Škoda, že jste nedala svoji adresu, ptáte se, jak se máte připravit k vystoupení? Recitujte vždy doma nahlas, neučte se básně potichu, pak v přednesu to vadí. Jadrně vyslovujte. Vystříhejte se zbytečného pathosu, který dělá dojem nepřirozenosti. Musíte sama vědět, co zvládnete, neberte si věci, které by Vás exponovaly hlasově. Zpěv — mají být jen národní a lidové písně. Jestliže cvičíte s doprovodem, pak si vezměte noty s sebou. Pak-li ne cvičíte doma s doprovodem na klavír, je riskantní při soutěži nechat se doprovázet na klavír.

„Volyň“ — Suchdol, čekáme odpověď!

Pan Z. — M.: Nevadí, když sborová recitace je dirigována, ale je lepší, když se recituje sborová báseň bez dirigenta.

Sl. R. B.: Nevadí, když se solista doprovází při zpěvu na gitaru, naopak je to započteno v jeho prospěch.

Všem bych rád poradil, když o to požádají. První dvě olympiady měly mnoho písní smutných - citových, doufejme, že letos se objeví také nějaká ta národní aneb lidová píseň veselejšího rázu. Nezapomeňte na „častušky“!
V. L.

Několik předběžných informací pro účastníky 3. olympiady lidového umění a tvorby volyňských Čechů

1. 3. olympiada lidového umění a tvorby vol. Čechů bude uspořádána ve dnech 1.—4. července t. r. v Novém Malíně na Moravě, okr. Šumperk, poslední železniční stanice Nový Malín. Upozorňujeme, že 1. července je sobota, 3. a 4. jsou sváteční dny (přeložené z 5. a 6. července).

2. Společný odjezd účastníků olympiady z Čech je autokary ze Žatce v sobotu 1. července ve 12 hod. Sraz na náměstí Dra E. Beneše u redakce Věrné stráže. Veškeré cestovní výlohy účastníků olympiady hradí Svaz Čechů z Volyně.

3. Vyřazovací soutěž bude provedena v neděli 2. července v Novém Malíně. Veřejná vystoupení v Šumperku a Šternberku, případně v Kroměříži. Na zpáteční cestě vystoupení ve Dvoře Králové a případně v Českém Dubu.

Podrobný pořad zájezdu bude uveřejněn příště.

Slyšíme často při osobním styku s krajany stížnosti na to, že jim dochází Věrná stráž velmi nepravidelně a někdy že ji nedostanou vůbec. Prosíme, aby nám tyto závady byly vždy ihned hlášeny.

Různé zprávy

Na svatbě sl. Olinky Klabanové v Uničově s p. Štěpánem Hníkem z Kosobod bylo na podnět p. Jana Kuzela a p. Václava Likovského vybráno mezi hosty na účel zbudování pomníku padlým volyňským Čechům v Uničově 1.020 Kčs. Ačkoliv na svatbě byl přítomen jen malý počet hostů, výsledek sbírky je velmi potěšitelný. Štědrým dárcům za pochopení účelu sbírky vyslovujeme svůj vřelý dík a milým novomanželům přejeme hojnou spokojenost a stále vzájemnosti na nové cestě životem.

Odbočka SČZV ve Šternberku.

Sociální fond

Postl Václav, Vlčkovice 12, okres Mar. Lázně, věnoval na soc. fond 150 Kčs. — Srdečný dík.

Žádám krajana Vladimíra Kudrnu z Kněhynek u Lucka, který sloužil v 2. praporu sanit. čety, nechť se laskavě přihlásí na adresu: Václav Krejčí, Lhota u Šternberka čp. 27, pošta Šternberk. Žádám krajany, kteří jej znají, aby ho na to upozornili.

3. olympiada lidového umění a tvorby vol. Čechů

Na dotazy zájemců o 3. olympiadu zda je možno dělat dodatečné změny v přihláškách sdělujeme, že bude přihlédnuto ke všem event. opravám a doplněním, která budou učiněna nejpozději do 1. července t. r. Se souhlasem soudcovské komise bude možno učinit změny i při vyřazovací soutěži.